

emeklilikleri de benzer biçimde olur. Memurlara, yerleşmiş bu sistemin tersine, grevli, toplu sözleşmeli sendikal hak verilmesi, çalışma şartları arasındaki irtibatı tümüyle yok eder; kamu hizmetinde hiyerarşi, emir ve talimat zinciri kökünden bozulur; memuriyet hizmetinde süreklilik ile grev kavramı bağdaşmaz" denilmektedir.

Değerli milletvekilleri, konunun önemi nedeniyle, 1961 Anayasasını hazırlayan Temsilciler Meclisi, 6 Temmuz 1962'de Meclis Başkanlığına verilen Sendikalar Yasası, 624 sayılı Devlet Personeli Sendikaları Yasası ve 20.9.1971 tarihinde yapılan anayasa değişikliği tutanaklarına şöyle bir göz atıldığında; 1961 Anayasasının 46, 47 ve 117 nci maddeleri görüşülürken, memurlara sendikal hakkın verilmesi ve bunun sınırları tartışma konusu olmuştur. Statü itibarıyla memurlar, devletin tek yanlı tasarrufuyla atanır; memuriyetin aslı ve özellikle sürekli nitelik taşıması nedeniyle, greve engel oluşturduğunu, görevin sürekliliğini ortadan kaldıracağını savunanlar olduğu gibi, memurlara da işçiler gibi sendikal hakkı geniş biçimde tanınmanın zorunlu olduğu üzerinde duranlar da olmuştur.

14.4.1961'de Şefik İnan, kurulmakta hür olan sendikaların, meslekî faaliyetle uğraşacaklarının maddede belirtilmesini istemiştir; yani, siyaset yasağı konulmasını istemiştir. O dönemin komisyon sözcüsü durumundaki yetkili arkadaş "sendikalar, meslekî faaliyetle uğraşır dersek, bunun mefhumu muhalifinden, umumî bir siyasi faaliyet konduğu sonucuna varabiliriz. Sendikaların siyasetle uğraşmayacağı kaydını Anayasaya koyacak olursak, bunun düzenlemesini kanuna terk etmezsek, ileride, sendikacılığın gelişmesine ciddi surette mani olmuş, sendika hürriyetini yersiz derecede tahdide uğratmış oluruz" diyerek, sendikal özgürlüğe sınır konulmasını eleştirmiştir.

20.9.1971 tarihli anayasa değişiklikleri sırasında, geçici 16 ncı maddeyle, sendikaların faaliyetine son verilmiştir. Anılan değişiklikler, Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülürken, o dönemin AP Eskişehir Milletvekili Seyfi Öztürk söz alarak "memura grev hakkı vermedik; fakat, sendika olarak teşkilatlandırdık. Anayasanın memura grev hakkı tanımaksızın sendika hakkı vermesi bir çelişkidir. Bir hakkı askıda bıraktığınız zaman, o hakkı almak için mücadele olur; ancak, bunu, grev olarak değil, boykot olarak yapar" demektedir.

Değerli milletvekilleri, dünyada, iki büyük istihdam sistemi vardır. Birincisi, kamu hukuku sistemi; ikincisi, sözleşme temeline dayalı sistemdir. Elli yıl önce, birbirinden kesin çizgilerle ayrılan bu sistemler, İkinci Dünya Savaşı sonrasında; bir, sosyal devlet anlayışının gelişmesi; iki, istihdamın artması, ücretlerde gerilemeye neden olmuştur. Bunu önlemek için, kamu kesiminde sendikalaşma başlamıştır. Dünyanın birçok ülkesinde, memurlar, sendikal haklarına kavuşmuştur; İsveç, bu ülkelerin başında gelir; TCO adındaki bir konfederasyona, polis sendikası, subay sendikası, öğretmen sendikası üye bulunmaktadır; bunlar, aslı ve sürekli görev yapan ve tek yanlı tasarrufla atanan kimselerdir. İsveç'te, sadece üst düzey bürokratlar grev hakkına sahip değildir. Dünya, günümüzde, büyük bir değişim sürecine girmiştir, temel hak ve özgürlükler ile sendikal hakların kapsamı genişlemiştir.

Memurlar ile işçiler arasındaki ücret dengesizliği giderek artmaktadır. Kaldı ki, temel hak ve özgürlüklerin, karşıt kavram yoluyla yasaklandığı sonucuna da varamayız. Anayasa, bir temel hakkı, belli kişiler için güvenceye almışsa, diğerleri için yasak koyduğu sonucuna ulaşamaz. ILO sözleşmelerinde, sendikal özgürlük, temel ilke olarak kabul edilmiştir. Bu temel ilke çerçevesinde memurlara sendikal hakların tanındığı birçok ülke bulunmaktadır. Memurlar, tek yanlı atamayla görev başlarlar, aslı ve özellikle sürekli olarak iş yaparlar dersek ve de çağımızdaki gelişmeyi gözardı edersek, ülkemizde sıkıntı olacağı kesindir.

Demim, bazı tutanaklardan söz ettim. 1961 yılında, Temsilciler Meclisinde 61 Anayasası tartışılırken, bu konular, aynen gündeme gelmiştir ve Temsilciler Meclisinde tartışılmıştır. Geriye dö-